

СЕКЦІЯ «ПЕРЕКЛАД»

УДК 811.111'373.7

Кузнецова І. В.

канд. філол. наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

ПАРЕМІЇ ЯК ЗАСІБ ОБ'ЄКТИВАЦІЇ КОНЦЕПТУ MARRIAGE В АНГЛОМОВНІЙ КАРТИНІ СВІТУ

Як відомо, концепти, представлені в тій чи іншій культурі, є одиницями ментальності її народу і представляють узагальнені образи, за допомогою яких ми мислимо про світ, насправді; вони складають основу мовної картини світу народу, оскільки не тільки включають когнітивні елементи, але і мають на увазі орієнтацію на певні цінності, вбирають певні почуття, породжують асоціації.

Концепт MARRIAGE, обраний нами як об'єкт дослідження, є значущим в системі соціальних понять, так чи інакше детермінує функціонування кожного суспільства. Він багато в чому визначає структуру і зміст інших базових концептів мовної свідомості. Інформація про еволюцію змісту концепту закладена перш за все в етимології лексеми marriage. Англійське слово «marriage» («шлюб, замужжя, одруження») було запозичене з французької мови в XIII в. Давньофранцузький іменник «marriage» («шлюб, замужжя, одруження») утворилося від дієслова «marier» («одружуватися, виходити заміж»), який, в свою чергу, походить від латині: maritare («одружитися, вступати в шлюб»), maritus («чоловік») і, нарешті, mas («чоловічий, чоловічої статі, самець, чоловік»). Можна помітити, що біля витоків утворення англійського слова «marriage» («шлюб, заміжжя») варто латинське «mas», що означає «чоловік», «чоловічий». Якщо звернутися до словника середнянглійської мови (Middle English Dictionary), то можна побачити, що слово «marriage» багатозначне з наступними значеннями: 1) вступ до шлюбу; 2) замужжя, шлюб; 3) весілля, весільна церемонія; 4) єднання, союз Бога і душі, єднання з Христом. Семантичні компоненти «релігія» (*religion*) і «церква» (*church*) є важливими складовими поля marriage, що пояснюється великим значенням, яке надавали церкви в середньовічному британському суспільстві. Релігійна основа середньовічного шлюбу підтверджується наявністю такого значення у слова marriage, як «союз з Христом», «союз душі і Бога».

Високий рівень появи даного концепту у паремійному фонді британської культури свідчить про його значимість для цього етносу, де шлюб – вирішальна річ у житті людини: *Marriage makes or mars a man*, потребує серйозного ставлення: *Jesting with matrimony is playing with edged tools*; це – союз, який укладається на все життя, відмежовуючи усіх

одружених від попереднього способу життя: *Wedlock is a padlock. To marry once is a duty, twice is folly, thrice is madness*. Дружина зберігає тісний зв'язок зі своєю родиною і після шлюбу, а в чоловіка він розривається на користь нової сім'ї: *My son is my son till he gets him a wife, but my daughter is my daughter all the days of her life*. Шлюб заради грошей – обмеження свободи, навіть рабство: *He that marrieth for wealth sells his liberty*, хоча наявність матеріальних ресурсів полегшує повсякденний побут: *Who marrieth for love without money, hath merry nights and sorry days*, і фінансова стабільність відіграє важливу роль у побуті: *Never marry for money but marry where money is; Haste makes waste, and waste makes want, and want makes strife between the goodman and his wife*, а гостра потреба грошей здатна мобілізувати ресурси навіть поважної віком дружини на їх пошуки: *Money makes the old wife trot*. Народна мудрість свідчить, що слід спершу досягнути міцного фінансового становища, а опісля вирушати на пошуки дружини: *First thrive and than wive*. Фінансова ситуація одруженого чоловіка, його успіх чи невдача у бізнесі часто залежать від поведінки жінки: *He that will thrive must first ask his wife*. Утверджений в суспільстві ідеальний варіант – це коли подружжя поділяє походження, фінансове становище та є однакового віку: *Likeblood, like good, and like age make the happiest marriage*. У найщасливіших подружніх пар чоловік та дружина інтелектуально та сексуально сумісні: *Longs more to marriage then foure bare legges in a bed*. Отож, можемо резюмувати, що шлюб у цей час базується не лише на фізіологічній привабливості, а й на матеріальній та духовній спорідненості.

Дефініції лексеми «marriage», представлені у виданні словника 1884 р. відрізняються від тлумачення тієї ж лексеми, запропонованого словником 1989 р. По-перше, у визначенні останнього відсутній асоціативний компонент religion (релігія), що був невід'ємною складовою тлумачень концепту «marriage», представлених в більш ранніх словниках. По-друге, словник, виданий в ХХ в., дає два нових, які раніше не зустрічалися значення лексеми marriage – «шлюбний договір» і «будь-яке тісне єднання». Таким чином, можна зробити висновок про зміну понятійної складової концепту «marriage» від значення «релігійний союз» до значення «законний союз». Нарешті, визначальною ознакою досліджуваного концепту став правовий аспект шлюбних відносин, про що свідчить включене в словникову статтю словосполучення *legal union* (законний союз). Вивчивши тлумачення, запропоновані сучасними британськими словниками, ми прийшли до висновку про те, що концепт «marriage» представлено, як комбінація наступних характеристик: 1) формальний (*formal*); 2) законний (*legal*); 3) офіційний (*official*); 4) близький (*close*); 5) має тісний зв'язок (*With a strong bond*); 6) соціальний (*social*); 7) релігійний (*religious*).

Отже, високий рівень вербалізації концепту MARRIAGE у паремійному фонді британської культури свідчить про високу актуальність даного концепту для цього етносу, де ШЛЮБ – вирішальна річ у житті людини.